

(The Independent, 27.11.2009)

Ако се у новој истрази о Ираку [1] жели сазнати зашто нас је Тони Блер повео у рат, онда треба испитати само четири сведока: Ијена Данкана Смита (Iain Duncan Smith)

[2]

, Руперта Мардока (Rupert Murdoch)

[3]

, Нила Кинока (Neil Kinnock)

[4]

и Мајкла Фута (Michael Foot)

[5]

. Све би могло бити завршено за један дан, или у простору који би заузимао један новински стубац.

Главна Блерова политичка философија као вође и као премијера била је једноставна. Све време тежио је да са лабуриста спере њихову прошлост губитника на изборима и да покаже да је он другачији вођа од својих претходника. То се најбоље показало 1997. године када, стојећи по први пут испред “Броја 10” [6] као новоизабрани премијер, није изнео никакву визију за своју земљу, него је само изјавио да је изабран као Нови лабуриста и да ће као такав владати. Од самог почетка био је опседнут тиме да убеди своју нову велику коалицију подржавалаца да се сада, када је већ једном победио, неће вратити на стазе такозваних „старо-лабуристичких“ лидера.

То је, бар делом, значило да не буде схватан као „мекан“ у односу на питања одбране, а и као „анти-Американац“. Током 1980-их година, када су под вођством Мајкла Фута и Нила Кинока лабуристи катастрофално губили изборе, на ту партију се – што се тих питања тиче – гледало баш тако. Током своје посете Вашингтону, Кинок је био понижен када се председник Реган са њим сусрео само на пар минута. Блерова идеја-водиља му никада није дозвољавала да се нађе у таквом положају – па ма ко да је (амерички) председник.

Убрзо после избора 2001. године, а пре “11. септембра”, Блер је позвао бившег министра Криса Смита (Chris Smith) [7] на чашицу чаја (Блер је знао да буде шармантан према

онима које је отпустио). На Смитово изненађење, Блер му је саопштио да је један од главних циљева његове друге владавине да покаже да (британски) лабуристички премијер може исто тако тесно сарађивати са републиканским (америчким) председником као што је могао и са демократским. Други главни циљ му је био да се прикључи систему евра. Како ћу у даљем тексту показати, оба (циља) су била у директној вези са оним што је уследило у Ираку.

У јесен 2001. године, Ијен Данкан Смит постаје вођа Конзервативне странке. Блер је био неуротски свестан и опрезан према било каквој претњи која би могла доћи од стране вође конзервативаца. То му је било дубоко укорено: траума због тога што су га конзервативци тешко поразили током 1980-тих година знала је и да га парализује. Баш у времену када је Блер изгубио свог блиског пријатеља, Клинтона – Данкан Смит је имао тесне везе с републиканском администрацијом у Вашингтону. Блер је био одлучан да не препусти нимало (маневарског) простора вођи торијеваца.

Када је администрација у Вашингтону почела своје грчевите муке са Садамом, Данкан Смит је био оран (gung ho) [8]. Без околишања је изјавио да ће конзервативци потпомоћи војну акцију чак и у случају да Буш не затражи одобрење УН. Да су торијевци од почетка били против акције у Ираку, Блерови прорачуни би били сасвим друкчији. У светлу Смитовог ватреног подржавања рата, Блер никада не би смео да ризикује да торијевци буду за Американце, за рат – док би се лабуристи вратили на своје позиције “мекоће“ у односу на одбрану и анти-американизам.

Према томе, политички прорачуни су били једнозначни. Што се Блера тиче, да се супротставио рату, разорио би „Нову лабуристичку коалицију“ и препустио животни простор конзервативцима. Штампa Руперта Мардока је у том погледу била кључни фактор. Мардок је био ватрени присталица Бушове спољне политике. Блер је знао да би Мардок пребацио своју подршку на страну конзервативаца, ако би се он сврстао против рата и уз омрзнуте Ширака и Шредера. На изборима 2005. године “Сан“ (*The Sun*) је подржао Блера само из једног разлога: због његове подршке Бушу у Ираку.

Блер је изабрао пут који је, што се унутрашње политике тиче, изгледао најмање ризичан: у савезу са највећим делом штампе и конзервативцима, подржао је Буша. Као бонус за бирање тог безбедног пута, још је од скоро свих био хваљен за храброст. Блер јесте покушао да реши више квадратура круга тиме што је покушавао да убеди Буша да крене путем УН. То је једини пример Блеровог покушаја да утиче на Буша. Без Блера, Буш се уопште не би ни потрудио у односу на УН. Међутим, до споразума за овај Бушов потез се дошло по веома високој цени. Блер је – убеђен у то да ће рат, на крају крајева,

само да му повећа ауторитет – гарантовао Бушу да ће остати уз њега чак и у случају да УН не изађу у сусрет.

У својим двеницима, Крис Малин (Chris Mullin) [\[9\]](#) бележи један разговор вођен током ратних припрема, са Блеровим блиским савезником, Аленом Милберном (Alan Milburn) [\[10\]](#)

. Милберн му је рекао да ће Блер после рата бити толико јак да ће отерати Гордона Брауна (Gordon Brown)

[\[11\]](#)
са положаја министра финансија и економских послова. Ратне вође у Британији су обично популарни, и непосредно после одлуке доста се говорило о Блеровом „Багдадском скоку“ (популарности).

Блер је предводио домаћу коалицију која га је подржавала, јер се у односу на њу осећао сигурним – делом и због тога што је мислио да ће једном моћи да је стави пред изазов: онда када предузме оно што је сматрао својом историјском мисијом – да се придружи еврџу. У том контексту, био је некарактеристично равнодушан поводом напада у медијима који су га приказивали као “Бушову пудлицу”. Казао је својим присталицама: „Онда бар, када будемо имали референдум о еврџу, неће бити у стању да ме оптуже да сам анти-американец.“

Убрзо после рата, у лето 2003. године, Блер се усредсредео на еврџу и помодрео је од беса када га је Браун, у својству министра финансија и економских послова, суочио са непремостивим препрекама. Толико је онда желео да покаже да је био онолико исто про-европски, као и про-бушовац.

Када је једном донета стратешка одлука да ће нови (британски) лабуристички премијер стајати раме уз раме са (америчким) републиканским председником, курс је био утврђен. Пошто је одлука такве важности била донета, она није могла бити повучена, па је потреба за њеном одбраном постала изазов Блеру. Нико није морао (да дозволи) да тиме буде убеђен. Ипак, кабинет и већина посланика су изабрали да их он убеди. А, што се Блера тиче – он је имао прилагодљив дух да одабере погодан, прагматични пут и да мисионарски приљежно путује њиме.

А шта је са суштином тог питања? Одговор нам је познат. Блерова супруга Чери (Cherie Blair) је недавно описала одлуку свог мужа о Ираку као “ризичан успех”. Суштина тог

Прави разлози Блеровог ратовања у Ираку

Пише: Стив Ричардс
среда, 02 децембар 2009 03:10

питања је многим била каква-таква, али што се Блера тиче, унутрашња, домаћа питања су преваходно указивала у једном правцу. Цео низ истрага о питању зашто је Британија кренула у рат, та (домаћа) питања није узимао у обзир.

(Превод са енглеског: **Василије Клефтакис**)

<http://www.independent.co.uk/opinion/commentators/steve-richards/steve-richards-the-real-reasons-why-blair-went-to-war-1828412.html>

---

[1] Средином новембра, под вођством сер Џона Чилкота (Sir John Chilcot) поведена је нова истрага о позадини и узроцима уласка Велике Британије у рат у Ираку. О томе постоји посебан сајт: <http://www.iraqinquiry.org.uk/> . (Прим. прев.)

[2] Он је од 2001. до 2003. био председник британске Конзервативне странке – торијеваца. (Прим. прев.)

[3] Власник медијског конгломерата [News Corporation](#) , и преко њега највећег броја утицајних западних светских медија. Између осталог:

[News of the World](#)

,
[The Sun](#)

,
[The Times](#)

,
[The Sunday Times](#)

,
[20th Century-Fox](#)

,
[Fox](#)

-network (

[FOX News Channel](#)

),

[Dow Jones & Company](#)

(

[The Wall Street Journal](#)

), итд. (Прим. прев.)

[4] Вођа Лабуристичке странке (1983-1992), од 1995. надаље члан Европске комисије у Бриселу. (Прим. прев.)

[5] Вођа Лабуристичке странке (1980- 1983). (Прим. прев.)

[6] Резиденција британских премијера (10, Downing Str., London) (Прим. прев.)

[7] Кристофер Роберт Смит , барон Смит од Финсберија (Christopher "Chris" Robert Smith, Baron Smith of Finsbury) , истакнути лабуристички политичар, народни посланик и државни секретар у првој Блеровој влади (1997). Блер га у своју другу владу није укључио. (Прим. прев.)

[8] Аутор овим сугерише: *сваку врсту неограничене војне сарадње*, јер – мада кинески израз Gung Ho [Gung He] означава “заједнички подухват/ рад” – његово војно значење је у томе што је један амерички морнарички официр (потпуковник Иванс Карлсон) , који је тридесетих година службовао у Кини, тај израз увео као борбени мото своје јединице marinaца у II Светском рату, а то је прихватио и цео корпус морнаричке пешадије САД и важи надаље. Значење му је прерасло у “ми то можемо – то ћемо урадити“ ("Can Do."). У том смислу, може бити занимљиво да ово лежи и у корену Обаминог слогана “Yes, we can do it!” У ствари, аутор сугерише да је Смит био оран за безусловну војну сарадњу у било ком облику. (Прим. прев.)

[9] Лабуристички посланик у Доњем дому. (Прим. прев.)

[10] Лабуристички посланик у Доњем дому, у два наврата члан Блерових влада. (Прим. прев.)

Прави разлози Блеровог ратовања у Ираку

Пише: Стив Ричардс
среда, 02 децембар 2009 03:10

[\[11\]](#) Дуготрајни Блеров ривал у Лабуристичкој странци и претња његовом престижу. Данас – његов наследник и премијер Велике Британије. (Прим. прев.)